

Universitätsbibliothek Paderborn

Decisiones Practicæ Casuum Conscientiæ Selectorum In Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Pars Altera Decisionum Practicarum Casuum Conscientiæ Selectorum In
Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim
Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Leonardelli, Bonaventura

Augustæ Vindelicorum ; Græcii, 1739

Q. 2. An Bertha possit tutâ conscientîâ exigere post mortem mariti, &
accipere 5. fl. annuosquousque centrum pomissi persolvantur?

urn:nbn:de:hbz:466:1-41144

nisi ab ea voluntas etiam impellere-
tur, sæpè non vellet, vel etiam
contrarium vellet, non tamen mo-
vet principaliter. Contrà verò
causa propriè finalis ac principalis
est, quæ per se movet voluntatem
tanquam substantialis pars objecti
ejus, atque adeò ex se sufficiens est
ad movendam voluntatem, ut ve-
lit suum actum firmum, & effica-
cem esse, si causa illa seu moti-
vum subsistat, etsi fortasse alia se-
cundaria, & adjuncta non subsi-
stant,

Notandum 2, ex Molina D. 209,
aliud esse, conferentem in ea esse
dispositione, ut si sciret causam,
ob quam confert, non subsistere,
re vera non conferret; aliud verò
esse in ea dispositione, ut si sciret
causam non subsistere, vellet col-
lationem nullam esse. Hoc secun-
dum invalidam reddit gratuitam
collationem; sed primum non sem-
per facit invalidam. Multi quippe
sunt, qui, si scirent causam, à qua
ad conferendum moventur, vel
falsam esse, vel non esse tantam,
quantam existimant, re vera non
conferrent, quod conferunt, &
tamen postquam semel contule-
runt, animum non habent, ut in-
valida sit dispositio: Qualis por-
rò fuerit donantis animus, atque in-
tentio, tum ex quantitate rei datæ,
tum ex affectione, & liberalitate
dantis tum ex aliis circumstantiis
judicandum erit. His præmissis,
ac notatis.

R. ad Q. 1. cum Laym. tr. 4. c. 5. 79
Bertam, nisi aliud aliunde constet
de intentione donantis Titii, à re-
stitutione acceptæ pecuniæ ex-
cusandam esse. Ratio est, quia
licet Titius errore illo impulsus
fuerit ad dandam illam pecuniam
Bertæ in dotem adeò, ut si illa de-
ceptio ei prius innotuisset, minimè
forsan dedisset, attamen videtur ab-
solutè, & simpliciter donasse, ob
sufficientem causam dandi, quam
habuit propriè finalem, & objecti-
vam, videlicet, quia ipse cognatus
est & dives; Berta autem pauper,
& indigens, cujus idcirco indigen-
tiæ succurrere voluit dotem sup-
peditando, ut sic honestum sibi
oblatum matrimonium consequi
posset.

Ad 2. Q. An Berta tutâ consci- 80
entiâ possit exigere, & accipere
5. fl. annuos quousque tota summa
perfolvitur, respondet Cajetan. ne-
gativè 2. 2. q. 78. a. 2. ad sext. Ratio-
nem dat.

1. Quia in cap. Salubriter de usu-
ris id solum permittitur marito,
cui, superstitè dote, incumbit onus
alendæ familiæ; interrogatus enim
ibi Papa Innoc. III. num, qui uxorem
duxit, certa dote sibi à locero con-
stitutâ, qui pecuniam tunc tempo-
ris non dederat, sed genero qual-
dam possessiones in pignus tradi-
derat, quousque dos esset illi perso-
luta, possit accepti pignoris fructi-
bus gaudere, aut potius eisdem
L 2 de-

debeat in sortem computare, respondit summus Pontifex, non esse in sortem computandos, sed à genero absque usura percipi posse, cum frequenter dotis fructus non sufficiant ad onera matrimonii supportanda, cujusmodi onus est, ut maritus uxorem, & familiam alat, integra, & salva persistente semper dote, id, quod in aliis oneribus non contingit: ubi ususfructus pignoris universaliter computandi sunt in sortem. Cum ergo illa concessio marito facta à jure sit exorbitans, non est ad mulierem viduam extendenda.

2. Quia cessante causa, cessat effectus, & id, quod non est, non potest effectum operari: atqui mortuo marito non est matrimonium, ob quod dos, & lucrum dotale conceditur: ergo non poterit Berta ꝑ. illos fr. exigere & accipere absque labe usuræ. Nihilominus Dicendum est cum Soto *de Just. l. 6. q. 1.* Bald. *C. unde vir, & uxor l. 1. fi.* & communi aliorum. Possit Bertam tutam conscientiam mortuo marito quotam illam exigere, & accipere, etiam si in viduitate persistat, usque dum illi dos persolvatur. Ratio est, quia majus onus incumbit mulieri viduæ, quam nuptæ; siquidem viduæ incumbit onus gubernandæ familiæ, filiosque alendi, ac statum ejus, cujus erat uxor, honestè, & honorificè conservandi: si ergo id poterat exigere, & accipere maritus ad alendam uxorem, cur non pote-

rit Berta vidua ad alendum se simul & filios?

2. Quia, ut notat Bald. *l. c.* viduæ dicuntur habere dotem, non alia ratione, quam, quod matrimonium, etsi quoad vinculum post mortem viri sit dissolutum, remaneat tamen virtute quoad onus alendæ familiæ, & statûs dignitatem conservandi: ad hoc igitur onus sublevandum, interim dum dos sibi non persolvitur, poterit portionem dicto oneri convenientem singulis annis percipere, & quidem absque periculo labe usurariæ, cum hujusmodi lucrum ultra sortem non accipiat ob solutionis moram, aut lucri cessantis rationem, vel temporis prorogationem, sed ob alimenta jure matrimonii sibi debita, propter quæ dos conceditur, quæ non data jus alimentorum non amittitur. Unde

Ad rationes in contrarium R. ad 1. n. a. nam licet id lucri concedatur ibi marito ratione oneris matrimonii, negandum tamen non est, etiam post mortem mariti non remanere ulterius in vidua onus alendæ familiæ, & statûs maritalis honestatem conservandi, ratione cujus poterit vidua, cui dos non solvitur, ad illud sublevandum convenientem quotam singulis annis percipere, donec ipsa dos persolvatur; manente enim eadem causa, debet idem effectus pro-

produci; causa verò concessionis lucri in matrimonio, quando dos non solvitur, est onus matrimonio ex natura rei annexum, quod perseverat etiam in vidua, & licet matrimonium sit dissolutum quoad vinculum per mortem viri, manet adhuc tamen virtute quoad onera prædicta: Quando autem dicitur, dotem non esse, nisi sit matrimonium, intelligendum id est, nisi verè sit aut fuerit matrimonium, quod ratio dotis includit. In vidua autem verum præcessit matrimonium, ratione cuius obtinuit dotem, qua salva, tanquam suo, & filiorum patrimonio sustentari debet. Ex his patet etiam responsio ad 2. rationem in contrarium allatam.

8 Ad 3. Q. Videtur pactum Bertoldi cum Berta nullum esse, atque adeò Bertæ non competere jus ad successionem bonorum mariti defuncti.

Ratio est 1. quia non succedit ratione contradotis, seu donationis propter nuptias; in contradote enim, seu donatione propter nuptias servanda est æqualitas, ita ut contradotis quantitas dependeat ex conventionione, quantum dotis uxor dare, & maritus accipere velit: *argum. Leg. si ego, §. 3. ff. de jure dotalium. l. si constante 19. Item authent. æqualitas*: Inposito autem casu non servatur æqualitas à lege requisita, ut scilicet quanta dos marito constituitur, tanta vicissim donatio propter nuptias uxori decernatur;

cum bona mariti longè excedant dotem uxoris. Neque succedit Berta ratione pacti, aut contractus privati; tales enim contractus, cum lites foveant, non respiciuntur, nec ullum jus conferunt, nec pacta disparia inter conjuges valent. 2. Quia donatio omnium bonorum tam præsentium, quam futurorum prohibita est, & nulla per *l. stipulatio hoc modo concepta, ff. de verb. oblig.* talis autem videtur esse donatio Titii Bertæ nuptiarum causâ facta: ergo.

Confirmatur ex *l. licet 19. C. de pact. l. hæreditas 5. C. de pact. convent.* juxta quas pactis hæreditas dari nequit ob periculum captandæ mortis ejus, cujus hæreditas promissa est.

Nihilominus dicendum est, prædictum Bertoldi pactum cum Berta validum esse, atque adeò Bertæ competere jus in bona mariti defuncti.

Ratio est. 1. quia tale pactum, neque jure naturali est irritum & nullum, neque jure positivo: ergo valet. Non jure naturali, quia ad valorem pacti, & contractus ex jure naturæ non aliud requiritur, quam duorum, vel plurium in idem placitum consensus, qui consensus ponitur adfuisse. Neque jure positivo; nam Leges civiles præcipientes æqualitatem dotem inter, & contradotem universali

L 3

jam